

Program poradenských služeb ve škole

**Základní škola
Světice**

Školní poradenské pracoviště je tvořeno:

Mgr. Karolína Červenková

školní psycholog

konzultace: ÚT + ST dle dohody

email: karolina.cervenkova@skolasvetice.cz

tel. 724 870 740,

Mgr. Hana Jelínková

školní metodik prevence, výchovný poradce pro 1. st.

konzultace: dle dohody

email: hana.jelinkova@skolasvetice.cz

tel. 603 992 787

Mgr. Milena Rulcová

výchovný poradce, sociální pedagog

konzultace dle dohody

email: milena.rulcova@skolasvetice.cz

tel: 728 201 879

Mgr. Jana Honsová;

školní speciální pedagog pro 1. stupeň

konzultace: PÁ dle dohody

email: jana.honsova@skolasvetice.cz

Mgr. Františka Kutnarová

školní speciální pedagog pro 1. a 2. stupeň

konzultace: dle dohody

email: frantiska.kutnarova@skolasvetice.cz

STANDARDIZOVANÉ ČINNOSTI

METODIK PREVENCE:

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.

- Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.
- Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
- Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Etický kodex pracovníka primární prevence rizikového chování

Etické zásady obecně

Vycházíme z předpokladu, že každý etický požadavek stojí na svobodné vůli jednotlivce. Primární prevence RCH je potom takové konání, které povzbuzuje zájem k morálnímu rozhodování jednotlivce, na základě jeho osobní svobody. Úkolem primární prevence RCH je učit se poznat a chtít to, co je dobré, zdravé. Učit se lidskosti a odpovědnosti. Odpovědnosti k sobě samému, ale i odpovědnosti vůči okolnímu světu a ostatním lidem.

Etické zásady pracovníka primární prevence obsahují obecná i konkrétní pravidla pro jeho práci. Vychází z cílů prevence RCH a předpokladu, že přijetí pravidel je spojeno se svobodnou vůlí jednotlivce. Upřesňuje určité vědomosti, dovednosti a osobnostní předpoklady pracovníka.

Od pracovníka primární prevence RCH se očekává spontánní prosociální jednání s respektováním prospěchu druhého. Předpokladem takto orientovaného jednání je respekt, tolerance, otevřenost, schopnost empatie, neodsuzující (nehodnotící) jednání, tvořivost, transparentní komunikace a snaha o prosazování pozitivních společenských cílů.

Ve své práci používá takové dovednosti a postupy, které pomáhají klientům zapojovat složky emocionální i racionální. Posiluje motivaci a vůli, kdy se v ideálních podmínkách jednání stává činem vycházejícím ze svědomí jednotlivce, z jeho vnitřní síly, vnitřní radosti a dobrovolnosti. Proto v práci pracovníka primární prevence RCH nemůže účel světit prostředky, ale vychází z principu, že k dobrým cílům vedou dobré prostředky na základě dobrých úmyslů.

Etický kodex se opírá se o základní právní normy platné v ČR – Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte, Ústava ČR, Listina základních práv EU.

Profesionální vztah s klienty, kolegy, dalšími stranami a veřejností je založen na hodnotách a zásadách uvedených v tomto kodexu.

I. Etické zásady ve vztahu ke klientům

- A. Pracovník jedná s každým klientem jako s jedinečnou bytostí, která má právo na zachování ***lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti***.
- B. Pracovník ***ctí jedinečnost*** každého klienta bez ohledu na jeho etnický či sociální původ, národnost, mateřský jazyk, barvu pleti, pohlaví, zdravotní stav, věk, sexuální orientaci, náboženské a politické přesvědčení. Uplatňuje tak ke všem ***rovný přístup***, bez jakékoliv diskriminace.
- C. Pracovník přistupuje ke klientovi jako ke ***svobodné bytosti***, která je zodpovědná za svá rozhodnutí. Přestože se při své práci snaží vést klienta k rozvoji osobnosti, respektuje právo klienta na svobodu myšlení, svědomí, náboženského i filozofického přesvědčení.
- D. Pracovník respektuje ***právo rodičů*** zajišťovat výchovu a vzdělání svých dětí ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením, pokud je v souladu s právními normami ČR a respektuje kulturní a duchovní dědictví českého národa.
- E. Pracovník má ***vstřícný postoj a respektující vztah*** ke klientům.
- F. Pracovník přistupuje ke klientům s vědomím svých ***profesních hranic***.
- G. Pracovník je vůči klientovi ***transparentní*** v oblasti popisu svých pracovních postupů, stanovených cílů, používaných metod práce, práv a povinností obou stran.
- H. Pracovník chrání klientova práva na ***soukromí a důvěrnost sdělení***. Jakékoliv informace o klientovi poskytuje pouze s jeho souhlasem, s výjimkou situací vymezených zákonem (např. ohlašovací povinnost, sociálně právní ochrana dětí).
- I. Pracovník ***nenadřazuje*** své osobní zájmy nad zájmy klienta.
- J. Pracovník záměrně vynakládá úsilí proti ***znevážení*** či ***ponížení*** klienta.
- K. Pracovník ***nezneužívá*** své pracovní nástroje.

- L. Pracovník **usiluje o vyjednané pracovní spojení** podporující důvěru, spolupráci a vzájemné učení. Rozeznává zájmy jednotlivých stran, které do vyjednávání o účelu spolupráce vstupují, a zodpovídá za způsob, jakým užívá svoji moc či vliv.

II. Etické zásady ve vztahu k odbornosti

- A. Pracovník vykonává svou práci na základě svých **odborných znalostí, dovedností a zkušeností**, přičemž vychází z aktuálních odborných poznatků.
- B. Pracovník má na základě aktuálních odborných poznatků definováno **poslání, cíle, pracovní postupy a metody práce**. Dbá na jejich transparentní a odborné používání.
- C. Pracovník dbá o svůj **profesní růst a rozvoj**, kultivuje svoji odbornost včetně dalšího vzdělávání, supervize, prevence před vyhořením a tím dbá také o zvyšování **prestiže oboru**.
- D. Pracovník si je vědom a dbá svých **profesních hranic**.
- E. Pracovník dokáže **přebírat zodpovědnost** za svá vlastní rozhodnutí a pochybení.
- F. Pracovník přijímá **podněty a stížnosti**, odpovědně je řeší.
- G. **Profesionální odpovědnost** pracovníka má prioritu před jeho soukromými zájmy.
- H. Pracovník si je **plně vědom odpovědnosti** za svůj vliv na klienty, svého vlivu nezneužívá.
- I. Osobní jednání a konání pracovníka není v **přímém rozporu s hodnotami profese**.
- J. Pracovník vykonává svou činnost **nezávisle** vůči orgánům a institucím, které by chtěly činností pracovníka sledovat vlastní politické, ideologické, komerční či jiné zájmy.

II. Etické zásady ve vztahu ke kolegům v oboru

- A. Pracovník jedná s kolegy s **úctou a porozuměním**.
- B. Pracovník **respektuje** znalosti a zkušenosti kolegů v oboru i ostatních odborných pracovníků.
- C. Pracovník **vyhledává a rozšiřuje** spolupráci s kolegy a tím zvyšuje kvalitu své práce.
- D. Pracovník **sdílí** informace, odborné poznatky a zkušenosti s kolegy v oboru, pokud je to v zájmu klientů či celé profese.
- E. Pokud jiný pracovník či kolega porušuje etické zásady, pracovník ho na to upozorní, případně na takové porušování upozorní Etickou komisí.

VÝCHOVNÝ PORADCE

Poradenské činnosti

Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
- základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
- individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,
- poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,

- zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,
- poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
- Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Metodické a informační činnosti

- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
 - v otázkách kariérového rozhodování žáků,
 - s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
 - s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
 - v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.
- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Etický kodex výchovných poradců

I. Etická odpovědnost výchovného poradce vůči klientům

Nadřazenost zájmů klientů.

- Prvořadou zodpovědností výchovného poradce je jeho zodpovědnost vůči klientům.

- Výchovní poradce by měl klientům sloužit s oddaností, loajalitou, odhodláním a s maximálním vynaložením svých odborných dovedností a schopností.
- Výchovní poradce by neměl zneužívat vztahů s klienty k osobnímu prospěchu.
- Výchovní poradce by neměl praktikovat, přehlížet, napomáhat nebo se podílet na jakékoliv formě diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, věku, náboženství, národnosti, rodinného stavu, politického přesvědčení, psychického nebo fyzického handicapu nebo jakéhokoliv jiného zaměření, osobní vlastnosti, postavení nebo stavu.
- Výchovní poradce by se měl vyhnout vztahům nebo závazkům, které jsou v rozporu se zájmy klientů.
- Výchovní poradce by měl klientům podávat přesné a úplné informace ohledně rozsahu a charakteru služeb, které jim může poskytnout.

Důvěrnost informací a ochrana soukromí.

- Výchovní poradce by měl respektovat soukromí klientů a důvěrnost veškerých informací získaných v průběhu poskytování odborných služeb.
- Jiným osobám by měl výchovní poradce důvěrné informace poskytnout bez souhlasu klientů pouze ze závažných odborných důvodů, s výjimkou pedagogického sboru zařízení.
- Výchovní poradce by měl klientům umožnit přiměřený přístup k jakýmkoliv záznamům, které se jich týkají, jsou součástí jejich osobní dokumentace a byly pořízeny v průběhu činnosti sociálního pracovníka.
- Výchovní poradce umožní klientům přístup k těmto záznamům.

II. Práva a prospěch klienta

- Při poskytování poradenských služeb má mít klient právo na bezpečnost, naprostou diskrétnost a zachování profesionálního tajemství.
- Poskytování poradenských služeb předpokládá nestrannost a respektování klientových práv a nepřipouští finanční, sexuální, emocionální ani jakékoli jiné zneužívání klienta.
- Podmínky poradenské služby, kvalifikace a odborné kompetence člena, který tuto službu poskytuje, musí být klientovi jasné od samého počátku jejího poskytování. Veškeré změny musí být s klientem projednány napřed.
- Před vlastním zahájením je výchovní poradce povinen poskytnout klientovi jasnou informaci o charakteru služby, postupech, o předvídatelných rizicích, která může klientovi přinést poskytování služby, stejně jako o rizicích vyplývajících z toho, když poradenská služba nebude poskytnuta.
- Poradenská služba je poskytována pouze za předpokladu písemného souhlasu klienta nebo jeho zákonného zástupce.
- Klient má v průběhu poskytování služby zaručeno naprosté soukromí. Nesmí být nikým dalším pozorován.
- Klient má právo na to, aby s ním bylo v průběhu poskytování služby jednáno s respektem a důstojností.
- Povinností výchovního poradce je poskytnout žákovi, studentovi možnost přehledu o účelu a významu jednotlivých postupů užívaných při poskytování služby.
- Výchovní poradce by se měl ze všech sil snažit maximálně podporovat svobodné rozhodování klientů.
- Výchovní poradce by neměl podnikat žádné kroky, které by porušovaly nebo omezovaly občanská nebo zákonná práva klientů.

III. Omezení vyplývající z profese

a) Výchovní poradce poskytuje pouze ty služby, které spadají do jeho odborné kompetence. Své vzdělání, kvalifikaci, kompetence a zkušenosti nezkreslují.

b) Je si vědomi omezení, která patří k jeho profesi, a v případě potřeby zve ke spolupráci odborníky jiných profesí. V tomto bodě je implicitně zahrnut předpoklad, že výchovní poradce zná obecnou sféru kompetencí jiných odborníků, které žádají o spolupráci.

Profesní vymezení

Výchovný poradce se orientu v aktuální školské a další potřebné legislativě (ve školském zákoně a příslušných směrnících, vyhláškách a metodických pokynech). Pokud jsou administrativní předpisy a nařízení v rozporu s etickými principy, vyvíjejí snahu tyto neshody a rozdíly odstranit. Pokud v tomto úsilí výchovný poradce neuspěje, měl by dát přednost etickým principům.

IV. Výkon profese (profesionální praxe)

Profesionální vztahy

a) Žáci a studenti

1. Výchovný poradce považuje za prvořadou a klíčovou záležitost zájmy dětí, žáků a studentů, které má v péči.
2. Zajišťuje, aby děti, žáci a studenti chápali podstatu a cíl spolupráce s výchovným poradcem či intervence v co nejvyšší míře (s ohledem na věk, mentální úroveň a schopnosti klientů).
3. Nevyužívá ke svému osobnímu prospěchu profesionální vztahy, které mají s klienty či spolupracujícími osobami.

b) Rodiče

1. Výchovný poradce vysvětluje rodičům nebo zákonným zástupcům podstatu spolupráce nebo profesionální intervence, které se týkají jejich dítěte.
2. Výchovný poradce seznamuje rodiče či zákonné zástupce s vypracovaným Individuálním vzdělávacím plánem (u integrovaných žáků, studentů).
3. Výchovný poradce projednává s rodiči nebo zákonnými zástupci plány podpory jejich dítěte a způsob spolupráce.

c) Vztahy k odborníkům jiných profesí

1. Výchovný poradce se snaží navázat a udržet kooperativní pracovní vztahy s odborníky příbuzných profesí a přistupuje k nim se stejným respektem a ochotou ke spolupráci, jako ke kolegům ze své profese.
2. Zná okruh kompetencí a hranice kompetencí u odborníků příbuzných profesí.

ŠKOLNÍ PSYCHOLOG

Školní psycholog se soustřeďuje především na tyto oblasti:

- Vstup dětí do školy a jejich adaptace na požadavky spojené se školní docházkou
- Preventivní předcházení sociálně patologickým jevům ve škole v souvislosti se školní neúspěšností, spolupráce na preventivních programech s metodikem prevence a výchovným poradcem
- Práce s třídním kolektivem s cílem zlepšit dynamiku vztahů a komunikaci učitele a žáků
- Řešení vztahových problémů ve třídě
- Podpora dětí se specifickými poruchami učení z hlediska jejich psychické zátěže

- Asistence dětem cizinců, etnických menšin a dětí s obtížnější adaptací na školní docházku
- Řešení individuálních problémů dětí a problémů spojených s dospíváním, v souvislosti s opatřeními, které souvisí např. s onem. COVID 19
- Podpora žáků ve znevýhodněných životních situacích (neúplné rodiny, nemoc v rodině, zdravotní znevýhodnění...)
- Krizová intervence v případech akutního problému dítěte ve škole
- Vyhledávání dětí s rizikem poruch učení a jejich doporučení do pedagogicko psychologické poradny nebo výchovným poradcům a speciálním pedagogům
- Ve spolupráci s výchovným poradcem pomoc při volbě povolání a střední školy
- Spolupráce na výjezdech tříd a skupin tříd (kursy, výlety aj.)
- Individuální / skupinové konzultace se žáky – řešení jejich problémů
- Konzultace pro učitele z hlediska předpokladů, dovedností a schopností jimi vyučovaných dětí
- Konzultace pro rodiče

Školní psycholog je v naší škole především pro děti a jejich rodiče. Jeho činnost podléhá zákonu č.101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a Etickému kodexu školního psychologa. Proto veškeré důvěrné informace, k jejichž předání učitelskému sboru či vedení školy nedají děti a jejich rodiče souhlas, zůstávají k dispozici pouze školnímu psychologovi.

Činnost školního psychologa je závislá na důvěře. Věříme proto, že se nám podaří vybudovat na škole takové podmínky, které umožní spolupráci ku prospěchu a ke spokojenosti našich žáků a jejich rodičů.

SOCIÁLNÍ PEDAGOG

Předmětem práce sociálního pedagoga jsou sociální aspekty výchovy a vývoje osobnosti.

Orientuje se na výchovu, v jejímž rámci provádí intervence do procesu socializace

především u ohrožených a sociálně znevýhodněných skupin dětí a mládeže. Napomáhá rodině a škole řešit krizové situace a předcházet vzniku dysfunkčních procesů.

Jeho cílem je výchova ke svépomoci, obnovení normality člověka a snaha o zlepšení

společenských podmínek, ve kterých žije.

Sociální pedagog sleduje význam prostředí pro výchovu a problematiku specifických vlivů prostředí na člověka.

Sociální pedagog sleduje výchovné vlivy, které vycházejí z různých prostředí, a určuje zásady

pro organizaci prostředí z hlediska potřeb výchovy. Objektem výchovy nejsou jen

jednotlivci, ale i sociální skupiny, kolektivy, vrstvy, třídy. Sociální pedagog se zaměřuje i na

prostředky a metody výchovné práce.

Práce sociálního pedagoga je součástí sociální péče, ochrany dětí a mládeže.

Sociální pedagog se zabývá výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a zkoumá výchovné vlivy sociálních podmínek na rozvoj jedince i celých společenských skupin.

Lze tedy říci, že práce sociálního pedagoga:

- je zaměřena na vztah jedince a společnosti a na otázky socializace a resocializace
- zahrnuje problémy péče o opuštěné děti a děti se sociálním poškozením
- se zabývá jedinci i sociálními skupinami v takových podmínkách prostředí, ve kterých se adaptují s obtížemi, eventuálně bez pomoci speciálních výchovných postupů této adaptace nejsou schopni se adaptovat
- klade důraz na prevenci sociálních deviací a předvídání reakcí na měnící se životní podmínky

Funkce sociální pedagogiky:

- pedagogická – přispívá k optimálnímu rozvoji osobnosti
- profylaktická – prostředky a programy, které zajišťují předcházení deviacím
- kompensační – aktivity směřující k vyrovnání deficitů
- korekční – činnosti týkající se populace umístěné ve vězeních, ústavech, domovech
- tutoriální – pomoc, ochrana těch, kteří se ocitli na okraji společnosti
- strukturální – ovlivňování procesů týkajících se začleňování do sociálních vrstev
- distributivní – pomoc a práce s uprchlíky, přistěhovalci

Konkrétní okruhy problémů, kterými se sociální pedagog zabývá:

- prostředí rodiny – životní styl, spolupráce rodiny a školy
- prostředí školy – vliv na rozvoj žáka
- prostředí lokální – spojitost výchovného procesu s místem bydliště (venkov, město)
- vrstevnické skupiny
- problematika volného času – zaměření na rozvoj samostatnosti a aktivity
- mimoškolní výchovná zařízení – střediska volného času, domovy mládeže
- společenské organizace, hnutí, sdružení – jejich cíle, formy výchovné práce
- sociální komunikace – a její prostředky v procesech výchovy
- člověk v situaci ohrožení – především děti a mládež
- sociální aspekty pedagogických profesí – souvislost jejich činností s prostředím
- oblast metod a prostředků sociálně výchovného působení

SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Do jeho činnosti patří vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče, práce s žáky s individuálním vzdělávacím plánem - reedukace a kompenzace poruch učení, chování, integrace žáků s handicapem, další diagnostické a intervenční činnosti apod.

Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

Diagnostika a depistáž

- Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.
- Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
- Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.
- Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovení druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
- Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
- Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.
- Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

Konzultační, poradenské a intervenční práce

- Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.
- Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo plánu pedagogické podpory u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy.
- Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb u žáků, dle potřeby navržení a realizace úprav.
- Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.
- Participace na kariérovém poradenství - volba vzdělávací dráhy žáka, individuální provázení žáka.

- Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
- Individuální konzultace pro rodiče, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodiči žáka/zákonnými zástupci.
- Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb.
- Speciálně pedagogické přístupy při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.
- Konzultace s pracovníky školských a dalších poradenských zařízení.

Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

- Příprava a průběžná úprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.
- Metodická pomoc třídním učitelům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy - specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně speciálních vzdělávacích potřeb, návrhy metod a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
- Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.
- Kooperace s pedagogickými pracovníky školy zajišťujícími poradenské služby.
- Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Participace na vytváření školních vzdělávacích programů, individuálních vzdělávacích plánů, plánů pedagogické podpory s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.
- Besedy a osvěta zejména zákonným zástupcům.

Vychází z MŠMT: Vyhláška č. 72/2005 Sb. novelizace od 1.9.2016

Ve Světicích dne 22. 8. 2025

Vypracovala:

Mgr. Hana Jelínková
metodička prevence

Schválila:

Mgr. Pavla Žižková
ředitelka školy